

Motion angående Hybridarbete och arbetstid

Rubrik: Förbundet ska ta fram insikter och åsikter kring arbetstid i hemmet utanför klassisk arbetstid, och att dessa ska användas som underlag i framtagande av avtalskrav, i förtroendemannautbildning och i förbundets interna och externa kommunikationsaktiviteter.

Bakgrund: Erfarenheterna från hemarbetet under covidepidemin har lett till att flera arbetsplatser framöver kommer att arbeta i hybridlösningar, dvs ca hälften av tiden hemifrån och hälften av tiden på kontoret. Erfarenheten av att resor kan ersättas med on-line möten leder till att resebudgetar har minskats med upp till 50%.

Då våra företag ofta är internationella kan kombinationen leda till en högre förväntan att arbetstagaren finns tillgänglig för möten nästan vilken tid som helst på dygnet. Användande av övertidsavlösning och av förskjuten arbetstid tar bort mycket av den reglering som våra traditionella avtal erbjuder.

Vi ser idag exempel på medlemmar som känner pressen att vara tillgängliga för möten och presentationer nästan vilken tid som helst på dygnet. Idag är det en liten del av medlemmarna, men risken är stor att arbetssättet sprids och snart omfattar en stor del av kollektivet som arbetar i internationella team.

Hantering av frågan sker dels via regelverk, dels genom praktiskt ledarskap och inställningen till arbetslivsbalans hos chefer. Båda aspekterna kan adresseras av förbundet centralt och lokalt.

Vi tycker därför att Sveriges Ingenjörer ska ta fram strategier på hur omsorgen av våra medlemmars uthållighet, hälsa och ekonomi kan omsättas i insikter, åsikter och avtalskrav med avseende på arbetstid i hemmet utanför klassisk arbetstid (9-17 CET).

Vi ser också ett behov av att frågan reflekteras i förtroendemannautbildningen, dels i utbildningen kring det direkta arbetsmiljöarbetet, men också i samband med utbildning kring förhandlingar vid omorganisationer och chefstillsättningar.

Vi föreslår därför fullmäktige besluta:

- **att** förbundet ska initiera arbete med att ta fram insikter och åsikter specifikt kring arbetstid i hemmet på och utanför klassisk arbetstid (9-17 CET) med målet att insikterna och åsikterna ska användas som underlag för avtalskrav i kommande förhandlingar inom berörda avtalsområden, som underlag för utvecklingen av förtroendemannautbildningen kring arbetsmiljö och MBL samt spridas i förbundet via t.ex. seminarier, hemsidor, och andra kommunikationsmedel.

Namn och kontakt:

Ericssonlistan gm

genom Mikael Goldberg 0702673257 mikael.goldberg@ericsson.com

Förbundsstyrelsens yttrande över motion om

Hybridarbete och arbetstid

Förbundsstyrelsen finner att det är en bra och viktig fråga som motionären tar upp. Den nya tidens arbetsliv och den förändrade arbetstidshantering som det medfört är en fråga som är viktig för förbundets medlemmar och har de senaste åren blivit alltmer prioriterad bland dem, inte minst sedan hybrid- eller hemarbete ökat i omfattning. Allt fler medlemmar vittnar om att arbetsbelastningen är för hög och att gränsdragningen mellan arbete och fritid suddas ut. Samtidigt visar förbundets utredningar att denna nya form av arbete av många medlemmar ses som ett ska-krav att ställa på en arbetsgivare och att man värderar möjligheten till hybrid- eller hemarbete så högt att man skulle byta arbete om möjligheten inte skulle finnas.

Sveriges Ingenjörer anser att villkoren i arbetslivet ska vara goda och ge en rimlig fördelning mellan arbete, vila och rekreation samt befrämja god hälsa.

För såväl arbetsgivare som arbetstagare finns det fördelar och vinster med att arbetstagaren arbetar självständigt samt kan planera och förfoga över sin tid. Men flexibilitet och frihet i arbetstidens förläggning tillsammans med en hög arbetsbelastning leder till risker för ohälsa.

Förbundet har utrett arbetstidsregleringen i kollektivavtalen under hösten 2021. Slutsatsen av utredningen gav vid handen att problematiken med arbetstidsregleringen även kopplat till hybrid- eller hemarbete i mångt och mycket är kopplat till felaktig tillämpning av arbetstidsreglerna och bristande kunskap från medlemmarnas sida i vad de har rätt att kräva och från arbetsgivarnas sida i vilka krav de ska uppfylla. Läger man detta ovanpå den högre omfattningen av hybrid- eller hemarbete så är det enligt förbundsstyrelsens bedömning klarlagt att förbundet fortsatt behöver arbeta med frågan.

Frågan om hybrid- eller hemarbete kan å ena sidan ses som en särskild fråga om ett nytt arbetssätt innefattande arbetstidsregler, försäkringsfrågor, kostnadsersättningar och behov av förändrad arbetsorganisation. Å andra sidan kan man se på hybrid- eller hemarbete utifrån det regelverk som redan finns i lag och kollektivavtal. Många av de fel och brister förbundet stöter på i fråga om hybrid- eller hemarbete är även allmängiltiga i fråga om arbetstidsregleringen och de brister som förekommer i tillämpningen av densamma.

Mot bakgrund av att förbundet funnit att det även i övrigt brister i tillämpningen av arbetstidsregleringen har kansliet under de senaste åren arbetat med frågor som rör arbetsmiljö och framför allt distansarbete:

- 2019 publicerades rapporten Det gränslösa arbetslivets utmaningar och möjligheter.
- Hösten 2020 genomfördes en enkät tillsammans med ANE (Association of Nordic Engineers) kring det gränslösa arbetslivet. Detta resulterade i en gemensam rapport som publicerades hösten 2021, Sustainable Limitless Work - Opportunities, Challenges and Future Scenarios.
- I september 2021 genomförde förbundet ett webinarium kring det gränslösa arbetslivet, Gränslöst arbetsliv – det nya normala?
- På vår webb finns texter kring distansarbete, dessa uppdateras vid behov.
- Förbundet har genom PTK varit representerat i en förstudie kring den hybrida arbetsplatsen som genomförts i Prevents regi.
- 2022 publicerades rapporten Distansarbete - avgörande kriterium när ingenjören väljer arbetsgivare. Resultatet bygger på en enkät till förbundets medlemmar.

- Förbundet delar varje år ut Levi-priset där vi uppmärksammar ingenjörernas roll för utveckling av en god arbetsmiljö.

Därtill har kansliet arbetat med utvecklade av rutiner vid granskning av nyanställningsavtal särskilt avseende arbetstidsreglering och bortförhandling av övertidskompensation samt har påbörjat en mer långsiktig kommunikationsinsats riktad till såväl medlemmar och förtroendevalda som allmänhet i fråga om arbetstidsrelaterade frågor. Förhoppningen är att samtliga av dessa delar ska vara färdiga innan sommaren 2023. Syftet är att stärka både förtroendevalda och medlemmar men även att i högre grad ta plats i samhällsdebatten kring ett hållbart arbetsliv.

Utöver det har det även kansliet påbörjat en rapport kring arbetstid i det gränslösa arbetslivet där syftet är att mer på djupet utreda våra medlemmars uppfattningar och utmaningar.

Frågeställningen är som sagt en prioriterad fråga för förbundet. För att poängtera vikten av den frågeställning som motionen även ger uttryck för så har förbundsstyrelsen uppdragit åt delegationerna inför avtalsrörelsen 2023 att särskilt beakta yrkanden om framtagande av avtal om hybrid- eller hemarbete och som ska bygga på individens frivillighet.

Med utgångspunkt i ovanstående yttrande föreslår förbundsstyrelsen fullmäktige besluta

att intentionen i motionen **beaktas redan**.